

Landskap: Småland. Upptecknat av: Karl Svensson
Härad: Sunnerbo. Adress: Ivla, Hamneda.
Socken: Södra Ljunga. Berättat av: Viktor Svensson
Uppteckningsår: 1935. Född år 1866 i Södra Ljunga.

Uppteckningen rör Frågelista 30

Vård ock skydd i allmänhet: sida 1

Sjukdomsnamn: sida 9 (nötkreaturs)

Hästsjukdomar: sida 10 . Svinsjukdomar: sida 12

Sjukdomsorsak: sida 13. Sjukundersökning: sida 14

Bot: (för nötkreatur) sida 15. Bot för hästen: sida 21

Bot för svinsjukdomar: sida 24.

Skadegörelse: sida 24.

Mjölkhare: sida 26.

Mara: sida 27. Betesgång: sida 28.

Tjurhåll: sida 32.

Kalvning: sida 33.

Köp av kreatur: sida 36.

Skriv endast på denna sida!

2 foton
37. sid.

*Smiland
Lund
Södra Ljunga
sept. 1935*

4449

*Viktor Svensson
Vila Rönne
Ber. sönder*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Viktor Svensson är född den 17 Oktober 1866 ~~XXXX~~ å lä-
genheten Svenstorp i Södra Ljunga församling. Frånsett
några års arbete vid järnvägsbygge har han vistats inom
orten, ock där utfört dels jordbruksarbete, dels skogs ock
stenarbete. Sin kunskap om äldre tiders sjukdomar ock
deras botande, har han i huvudsak inhämtat av sin moder,
som var en av ortens mäst bemärkta hemmadoktorer.
Att uppgifterna äro fullkomligt sanna, kan jag lungt gå
i borgen för. Viktor Svensson är nämligen min far.

*Obs. De dialektala uttrycken härstam-
ma från S Ljunga gamla bygdemål.*

Skriv endast på denna sida!

*Arton
3*

Vård och skydd i allmänhet.

I fähuset fanns intet fönster, endast en liten glugg (glogg) fick tjäna som ljusuppidare. På små gårdar hade man ^{se foto No 1.} ingen glugg till fähuset, utan fullständigt märker rädde därinne. Om vintern då det var kallt stannade man gluggen med kaln. Ladugården i Lennstorp är omkring 200 år gammal och har ej haft varken fönster eller gluggar. Då man om vintern endast öppnade fähusdörren då man fodrade djuren, samt fähuset var litet, och det var lågt till taket, blev luften ej den bästa. I fråga om värme hade man skärre anspråk

acc 4469

l.a.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

No 1 Sa berättelsen
om W. Svensson
S. 1.

Folkhus.

Skriv endast på denna sida!

än då det gälde ljus och luft.
När det mycket kallt, hängde man
ofta ett tücke över dörrarna inåda.
Hade man många djur i fjähuset,
blev ju värmen tillräcklig, men i
motsatt fall, förekom att man pla-
cerade en gryta med eldglöder i
fjähuset. Svenssen minner att hans
mor förfarit på ovannämnda sätt.
Renligheten i fjähuset, var det "si
och så" med. På större gårdar utbarr
gödseln kanske dagligen, men på
"småställen" utbarr gödseln 2 gånger
i veckan; ja ibland endast en gång.
Djuren fodrades med halm och
hö. Av detta senare, hade man en-
dast sjölävuxet sidant. Hästarna

fodrades med skuren råghalm sk
"hackölse". Som kraftfoder användes
havre eller mjöl. Då kraftfodret
utgjordes av mjöl, slog man vatten
på hackelsen som därefter beströ-
des med mjöl, och därpå samman-
rördes. Detta kallades att "sörpa".
Det förekom också att man "sörpade"
åt nötkreaturen. Då hästen fått
vatten skulle han ha ett "höfö".
Då fodret började tryta fick man
minska på fodermängden, samt
i värsta fall fodra upp Takhalmen.
På Laenstorp har lodugårdshalmen
uppfodrats; detta hände för omkring
60 år sedan. Då det blivit dålig
skörd, och fodret tröt långt innan

man kunde släppa, hade farfar
ej annan råd än att riva ned Tak-
kalmen. Håloten av denna kalmen
fick han emellertid låna bort
till en granne som hade det lika
dåligt ställt. Nötkreaturen voro om-
vären ofta så magra o kraftlösa
att man fick "lätta äpp dom" om
morgnarna. Detta tillgick på så sätt
att ett rep lades om djurets bakdel
och två personer lyfte upp djuret.
Att medelst en krok i väggen,
vari ena repändan fastgjordes,
kunde en person lyfta djuret. Behö-
vde man använda lyftanordning en
längre tid, brukade man placera
en talja i fönstaket. I denna talja

5.

lyfte repet, varss ena ända var
i en yglå lagd om hons bakdel;
och då man drog i repets andra
ända, gick det förmligen lätt att
lyfta djuret. Det var huvudsakligen
de kor som mjölkat under vintern,
men på detta sätt fick lyfta.
Det var ju lyckligtvis ej på alla
gårdar man hade så svaga djur.
Till strå använde man hackat gräs.
Ibland hackades riset i sko-
gen, men oftast hemkördes det
före hackningen. Hemma på gården
hade man ofta risbågen i ingårdad,
för att hörsen ej skulle "speka"
ut den. Gården utburs antingen
på grep eller "dyngelbå", och lades

Småland
Sunnarbo
Södra Gunga
1785-

4449

Appt. Karl Jonsson
Per. Vilt Jonsson
Föd 1846

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

i en hög utanför ladugården. Plat-
sen där gådsen lades, kallades
"dyngestån". För att skydda djuren,
och för öfrigt bringa lycka i lada-
gården, slog man en stälbit i
fjohusträskeln, och en dito i flar-
stacken. Om kreaturen vara för-
gjorda eller förtrollade, kunde detta
anhjälpas. Tichter minnes att en
gumma varit i Sönersårps församling
och berättat ett hål i flarstacken,
samt lagt ett slags prä med det
fula namnet "helactesprä" i detta
hål. Denna händelse skedde för
ca. 63 år sedan. För att skydda hän-
sen för böken, brukade man an-
bringa en lie med eggen uppåt

på en stång intill lodugården.
På en gård intill Sænsdams klostad
finnes än i dag ett dyg. skyddsmu-
del. Ett annat sätt att skydda
hansen, var att lägga en "sännestemp"
(del av en brynsten) i spisen. Då
far var liten, frågade han sin
mor; varför "sännestempen" skulle
läggas i spisen. "Ja" sade farmor "det
är för att haken ej skall ta hæn-
sen, och om han slår ned, så slår
han ejämte". Överför dörren till
fåhusets yttersida hängdes en
död skata. Detta var dock ej ett
allmänt bruk, men gjorde att ska-
terna ej togo äggen i "äggarean".
På vissa gårdar upphängdes en död

uggla ovanför fjälsdärren. Orsaken
till detta förföringsätt är dock ej klart.
En "marakäst" anbringades i fjä-
lsuset, och en dito i stallet. Ofta
hade man inga särskilda stall
för hästar, utan dessa fingo stå
i en spitta i fjälsuset. Hästar
fanns det ej gott om i äldre tid.
Man använde oxar och kor som
dragare. Någon bestämd regel ifrå-
ga om djurens placering i fjälsu-
set förekom ej. Då man klippt
kors o hästens svans, lät man
dem lukta grå taglet. Härpå man
för på detta sätt att man ej
kan. Djuren skulle (enligt vad jag hört)
lukta på det avklippta taglet där-

för att de ej skulle "angha på att"
d.v.s. bli bedröade för att de blivit klippa.)

Sjukdomsnamn i Rätthetens
sjukdomar vara: "Solakott" kan
ä "solakott". Denna sjukdom
yttrade sig så att djuren blevo
"lösbrukade" (d.v.s. upföringen blev
tunn och flytande. En sjukdom be-
nämndes "jättma" (hjärtma) och
yttrade sig i omkret i ryggen.

En sjukdom benämndes "bukole".
Vidare fick djuren "fästingsing"
"blagaang" även kallas samma sjuk-
kan, samt fingo brunsat vilket
förhöll sig på ungefär samma sätt
som blodgång, fast urinen vid brun-
sat var mera märk än vid blodgång.
En sjukdom kallades "kvallstön"

Skriv endast på denna sida!

En sjukdom kallades "villapasskott" (djuren hade
svårt att stå på bakbenen.)

Då djuren måste förmågan att
idå se sade man att de "Tappt dra-
pöt. Då nötkreatur vrickat sig
i höftleden, som kallades grytan,
sade man att de "grytat se".

Då ett djur vridit sig i bogen
(håvan) sade man att det "håvat
se". Då ett djur vrickat sig i fot-
leden, sade man att det "borrat se".

Flåtens sjukdomar. En sjukdom
kallades "feong" och yttrade sig
där att buken blir uppsvälld, svåra
smärtor, samt benägenhet att ligga.
"Spåta" kallas en ben sjukdom,
då idrarna bli spända, benen rauka,
(djöllna) samt mjuka knutar, stä-
re som ägg, uppstå på benen.

Hästar som lida av spåten, brukar man kalla "spåteskampra".
Då hästen mister förmågan att låta urin, betecknas detta med "käng". En hästsjukdom betecknades med "kvarck", och yttrade sig i svårighet att andas, samt stembildning i näsa och mun.
"Skabb" kallades en sjukdom som ofta följde efter sk. "kvarck", och yttrade sig i svårartade hudutslag.
"Kässförlamning" (korsförlamning) kallas den sjukdom som yttrar sig i förlamning av hästens korsländ. "Sjyö" kallas den sjukdom som yttrar sig på så sätt att tandkötet svulnar och växer.

"Gallä" kallas en bensjukdom som yttrar sig på så sätt att mjuka knutar uppstå på benens innersida. "Öwechdra" kallas en sjukdom som yttrar sig på så sätt att buken håftigt samman drages och utvidgas, under det att riktiga krampeknipningar kan förmärkas.

Sjukdomar hos svin.

"Resjuke" kallas den sjukdom som yttrar sig i rödfläckig hud, där även små knölar framträda. "Ole" kallas en ganska allmänt förekommande sjukdom som yttrar sig på så sätt att benen bli krackiga och styva, så

att djuren få svårt att förflytta
sig, och i svåra fall, helt mista
sin rörelseförmåga. Då svinen
ej ville äta, samt säga dåliga
o. elustiga ut, sade man att de
vara "svassjuka" (oväderssjuka). Den
na sjukdom fick sin beteckning
på grund av att den i regel fram-
trädde då oväder och rusk rådde.
Sjukdomsorsak. Sjukdom hos
djuren ansågs uppkomma genom
luften, genom vattnet, samt genom
ondsinna människors iverk. Även
genom farliga växters ätan-
de kunde djuren bli sjuka.
Att mycket stillastående, orenlighet
ex. i märkede på djurens hälsa, hade

man intet begrepp om.

Sjukundersökning. Då djuren ble-
vo allvarligt sjuka, sökte man
råd och hjälp hos gubbar och
gummor som voro specialister på
dette område. Dessa själslösa
doktorer voro mycket anlidade.
Hade man fått grundlig stus
med sine djur, var det ofta
räddigast att söka någon klok.
Niktor Svenssons mor (att så
min farmor) var en av ortens
mäst anlidade hemmadoktor.
Hon botade såväl människor
som djur. Då ett barn skulle
födas måste "bojso på doentars
vara med, och samma förhållan-

de rädde då något var på
tak i fråga om djuren. Kajsa
gjorde ej anspråk på att kal-
las klok, men ansågs som
en skicklig dötidens själv-
lärd doktor. Då Kajsa ej tog
betalning för sina tjänster
(hon fick ju någon ersättning
på ställen där man hade råd
att ge) var hon mycket popu-
lär i orten.

Bot. "kvallstå" botades genom
att låta djuret dricka vatten
ur en vänsterträska. Vidare
skulle djuret ha smus samt
möjligen urin. "Solokott"
botades genom att gea djuret

nio hakor som bakats på fö-
Teringen. (en rund järnring för-
sedd med 3 fötter). Hakarna till-
redas av råg eller havremjöl, med
en bönor i varje kaka. Således 9
hakor och nio bönor.

"jättma" (hjättma) betades genom
att geva djuret små degar bestän-
da av mjöl, vatten och aska efter
skasular. Ex på uttryck "di finge
aska ätte brända skasilä".

"Blagaong" eller "sämmasjukken"
betades genom att geva djuren
degar, tillredda av krad, blåsten,
kummin (kumming) mjöl och
vatten. För "brunoot" användes
samma botemedel, men dessa

Sjukdom fick ofta dödlig utgång.
Förstoppning som ofta uppträdde
som "ättestång"-d. v. s. sviter- efter
blodgång, botades genom att ge
djuret ister (iaster) samt linolja
(lingollja) samt i svårare fall.
Itran. Detta senare botemedel var
bra, men mättade djuret mycket.
Då förstoppningen var riktigt
svårastad, och det blev som man
sade "stopp i fäntanläppan" fick
sjukdomen ofta dödlig utgång.
"Bukale" botades medelst potagen
som kallas "Tännolja". Potagen an-
sigs som ett bra botemedel mot
flera sjukdomar, men hade den
olägenheten att om djuret som

fött fotogen, ej blea friskt, utan
"självda" eller måste slaktas; men
i detta fall ej kunde äta köttet
- "fo Tännalljen ja åt hjöttät".
Då djuren måste förmågan att
idisa "Tappte dräpät" betodes det
ta genom att geva djuret "fooradräp"
d. v. s. föda som fören uppätött. Men
fick dock ej taga all den mat föret
hade i munnen; ty då måste föret
"dräpät". Andra botemedel för
denne ikomma, var "fällhasjät"
eller Tuggat bröd. Det bröd, Tröck
och "dräp" som gavs åt djuret,
måste av detta uppätötas, och då
brukade den naturliga uppätöt-
ningen komma i gång.

Då ett djur "grytat se" betades
detta på följande sätt: Djurets bak-
ben sammanbundes medelst ett
starkt rep. På samma sätt bundes
sedan frambenen samman. Då detta
var gjort, fick djuret falla på en
halmbuka, och mellan repen in-
fördes en stång, vars ena ända
upplýftes och lades på en steg,
(stålle) logbalk eller dyl. Därpå upp-
lyftes stångens andra ända som
placerades på en kraftig mans
axel. Djuret blev på detta sätt
lyftad från marken, hängande
med huvud och rygg nedåt, men
så placerad att största tyngden
kom att vila på den ända av stången

4449.

Juden ridet tillrädda på en kor.

Fris K.S.

Skriv endast på denna sida!

19 a.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som var upplagd på stegen etc.
 Då alltså djuret var upplyftad ut-
 fördes betningsprocessen som bestod
 däri, att en person slog med en
 yxa ett kraftigt slag på stängens
 mitt. Den skakning som på detta
 sätt uppstod, avhjälpte skadan.
 Då ett djur "bånat" sig betades det
 på så sätt, att en därtill kun-
 nig person satte huvudet mot
 bågen (båuen) tog ett stadigt grepp
 med händerna samt vred leden
 till rätta. Se fotografi No-2. (Nästa sida)
 Då ett djur råkat "borra se" bete-
 des detta på så sätt att man lade
 en snärja om den skadade fotleden,
 samt inne i snärjan en knast.

När man hastigh trampade på
kvaesten, gick leden tillrätta.
Bot för hästens sjukdomar.
"Pång" (pång) betades på så sätt
att det sjuka djuret höll i stän-
dig rörelse, samt fick intaga folk-
träck, brännvin samt i svårartade
fall, potagen. Då det började "hjörva
i buken" (d. s. s. de starka ljud hördes)
på det sjuka djuret, var detta ett
tecken till att förbättring inträtt.
För "spata" visste man egentligen
ingen bot. De hästar som på
grund av överansträngning fått
spata fång behålla denna sjuk-
dom så länge de leude. Då häs-
tar fång spata bliva de ofta botade.

"Bing" betodes genom att släppa
en lus i uringången. Detta var ett
mycket Tillförlitligt botemedel.
Ty då lusen började gnaga o sprä-
ra omkring, brukade urinen komma.
"kvarck" som var en slags förkyl-
ningssjukdom betodes på följän-
de sätt: Man kokade "laesmåle",
(carpell från hä) öste detta i en
säck, begöt det med Terpentim,
varpå säcken med det heta lae-
smålet fastbands om djurets
hals, så näsa och mun helt dol-
des av säcken. Då hästen på
detta sätt inandades Terpentim-
ånga brukade förbättring ganska
fort inträda. Räck man inga

bort för hvarken brukade sjuk-
domens vidare förlopp yttra sig
i svårartade utslag: sk. "skall",
som gjorde att hästen på grund
av en förfärlig klåda var nära
att "taka sjingät av se".
Borärförlemning var svår att bota.
"Sjyå" botades antingen genom
att skära i det sk. "dökhjättlät"
eller genom att med bota tänga
bränna bort det samma.
"Gallä" ansågs ej som någon far-
lig sjukdom, men var ofta ett
förebud till spotan. "kweckdra"
uppkom genom hastig avkyllning,
ex. genom drickande av kallt
vatten, då djuret är varmt. Sjuk-

domen i fråga ansågs obotlig.

Bort för svinsjukdomar.

"resjuka" beteddes medelst rödfärg
och brännvin som ges det sjuka
djuret. "Ale" beteddes genom att
skära i svinets snes, samt
medelst en nöl draga ut ett
stycke av ögata rita kinnar, och
med en sax avklippa dessa.

Då svinen vara "avresjuka"
brukade man ibland ge dem "asa-
patida" som också kallades "grisa-
dröppa".

Skadegörelse. Lämna man bort
mjölk, utan att vidtaga skydds-
åtgärder, kunde djuren skadas.
Mjölk som skulle lämnas bort

stälades, sättes, samt höls öfver
elden. De som vare Trolldomskunniga
kunde genom sina knep taga
smärt från sina grannar. Genom
att vidtaga mystiska åtgärder med
gödseln kunde Trolldom utövas.
Då farfar kom ut en morgon, fick
han se en gubbe, som med en
käpp "sto i petade i hans dyng-
sta". Farfar blev arg och gubben fick
"i näj, huc stypas". Jag har hört
en berättelse — en som, har jag glänt
om en Trolldomskunnig kvinna
som på grund av sjukdom, ej
kunde utföra sina sedesgåringar.
En morgon tog hon fram sin kä-
na och befälde sin man att gå

Till prästens fähus och med
en käpp (vår en trollkäpp) pekade
på kornas jüver. Mannen gick,
men var ej vidare beläten, verken
med sitt uppdrag eller sin fru
förehavanden. Då han kom in i
fähuset pekade han ej på kornas
jüver, utan på göddalen. Följden blev
att då mannen kom hem fick
han se en bedräglig syn: Mitt
i rummet satt koinnan och
kärnade, men i kärnan blev bara
kogöddal. Koinnan kunde gissna
att pekade på kornas jüver, sjöla
smöret från de hon ville.
Mjölkkare ("mjölkakare") kallades
ett slags styg som trolldamstus

Småland
Sunnbo
Södra Yngda
1935

4449

Myt. Karl Svensson
Ber. V. V. Svensson
född 1866

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

några personer stälde ut. I skogen
kunde man få se sk. Trollkarar,
och dessa såga ganska beaktadliga
ut. De bestod nämligen av 3 stöckor,
som var något grova sk. "Tjvajtå",
brända i ena ändan, samt invärd-
ade i en "lase" (d. v. s. Trasa). Då kar-
na kommo hem med slankiga
juvar (jvå) och de ej lämnade någon
mjölk ifrån sig, förätod man att
någon mjölkhare varit framme.
Maran. Maran ansågs vara ett frus-
limmer. Då djuren blivit marrid-
na var de "sjette så då flöt av
dem." (avette, så det flöt av dem.
Samt ryktigt "måtana" d. v. s. svege.
Om maran sade man: "di ö"

skallia mällem benän" (d. v. s. de
 har intet hår). Detta berorde på
 att de redo på människor och djur.
 För att skydda de djur som besad-
 rades av maran, brukade markva-
 tar upphängas över djuren. Det fö-
 rekomm att en lje upphängdes, med
 eggen upprät, över djuren: vilket dock
 var farligt för maran; ty han skar
 sig då han skulle rida djuret.
Betesgång. Kreaturerna betesgång var
 ordnad på så sätt att byn hade
 gemensam betesgång på samma område.
 En "vallahere" medföljde djuren.
 Min farfar har gått väll i sin
 barndom. Han har berättat att han
 om nätterna brukade ligga mellan

Smiland
Smycke
Färdig 1985

4449

Karl Svensson
Hamneda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29.

två oxar. Han ser i lugn och ro
tills oxarna stego upp. Då kallpoj-
ken begär sig till skogen (skövän-
hede) han bröd i en "brepåse" och
mjölk i en träspann. Under hög-
sommaren lät man djuren gå ute
om nätterna. De togs in på mor-
gonen, och släpptes då det blev
"sjallt" på eftermiddagen (i tmedden).
Då djuren släpptes ut första gången
på vintern, lät man dem stiga över
en stölsack som lagts på påkustträcken.
Hästarna betades ofta i särskilda
ingårdade områden. I Hamneda före-
finnes en by som heter korsberga
(hösseberga), och byns namn härleder
sig däraf, att byns ägar i äldre tid

varit en hästhage. Hemmets dialek-
tala benämning på häst, var "häss"
Då djuren släpptes första gång på
våren, skulle de ha var sin "tjå-
rad sell" (sell bestruken med tjära.)
Tjåra ansågs som ett hälsobring-
ande medel för djur. På hösten
fingo djuren beta på inäggarna, i
sk. "groabete" (gräs som uppvuxit efter
slåttern kallades "gras") Hade man
någotlunda god födermängd, släpp-
tes ej djuren förrän den 15 maj, som
betecknades med "släppedan".
Sammarpöhus uppfördes ej förrän
efter ägodelningen, och ej allmänt,
utan på en enstaka utskift som
var belägen långt från gården.

Endast en ko från varje gård
har "bjälla" och kallades "bjällka".
Skällan fick vara på även under
vintern. Den som gick natt, bru-
kade ha "lommåna" (d.ä. fickarna),
fulla av "pöckite" (d.ä. potatisbitar)
och geva djuren dröa. Om färto-
keln togs en tjärad trasa, samt
påhängdes en påse kaud: detta för
att skydda för råven.
Någon särskild bestämd Tid-
punkt då djuren borde intagas
om hästen hade man ej. Hade
man fått dålig skörd lät man
djuren gå ute så länge som möj-
ligt. När betet dåligt sent på
håsten, fick man ge djuren ett "ingefod".

Tjurkäll. Svensson Tror sig
ha hört att det oälg älderman-
nen att hålla Tjur under den
tid hans äldermanabefattning
varade. För att han skulle
bliva dräktig kastade man
jord över Tjurens rygg, då han
"sjötte" han. Då han skulle
ledas till Tjurs, ledde man en
"sellvåhangk" (sela till våd) om
hennes horn. Att mäta en
"kjäring" eller en präst då
man ledde till Tjurs var i
högsta grad oturligt. Detta kunde
emellertid neutraliseras genom
att man "vre revån" åt den mä-
tande, samt spottade Tre gånger.

Det förekom att man slog en
skopa vatten i ändan på kon,
efter parningen. Då man kom
hem virade man repet om kon
horn. Blev ej "koma Tiddå" kua-
de detta bero på någon slags
förtrollning. Kalningstiden
räknades 40 veckor på dagen.
Kalning. Den vanligaste kala-
ningstiden var på våren. Man
öppnade munnen på den ny-
födde kalven och bläste in
luft. De kalvar som hade vir-
vel högt uppe i pannan, an-
sågs vara bra att lägga på.
Ett tecken till att kalningen
var nära förestående, var då kon

började "lätta ned" (d. v. s. juuret
blev större och kånadelarna såldes.)

Då hon slickade sig på sidor-
na och "rånade juät" (d. v. s. slicka-
de juuret) samt kalaserna kom,
så var kalningen omedelbart
förestående. Efter kalningen
fick hon en skiva bröd med salt
på, samt varm välling. Tillredd
av råmjöl sk. "råmjölsvälling".
I vällingen skulle ett kalstycke
läggas. ej heller fick man glöm-
ma att stöla densamma.

Då hon blev "lätt" (d. v. s. aa med
efterbörden) fick hon önya välling.
Råmjölken fick ej bäras oetäkt
in, utan överhållas. Råmjölken

skulle sitta på stölen som lade
i selen. Då kom flick "kalafetå"
ger man henne brännvin som
botemedel. Den sjukdom eller rät-
tare sagt skulnad som ofta an-
grepp den nykterade hans juvar
kallades "flemån". Detta botades
genom att "hålla i flemån" som
gick till på så sätt att då man
om aftonen kom in i fästhuset
sade "go morn flem" medan man
om morgonen sade "go kväll flem".
Vidare kunde flemena betas genom
att taga en giftig massa skjorta
och föra denna svigt runt ju-
ret 3 gånger efter varandra. Detta
senare förfaringsätt var mycket

Skriv endast på denna sida!

Folksamling.

Höön av kreatur. Den som sålde
ett djur skulle "bestaa likkijön"
Man hade särskilda kreatursmark-
nader. Till bland för man till Hår-
nans marknad. Till bland för man
till "ställdaatua marknad". Vidare
håla marknad i stället med flera
platser: "sjet" djuret då man ledde
från hemmet till marknaden
så var detta ett tecken till att
man vann sälja det samma, men
om djuret "passade" var detta ett
tecken till att djuret blev sålt.
Då hon ledde in i den nya
ladugården fick hon stiga över
stäl på träskeln, samt behålla
repet kring harnen till följande.

morgon. Men var rädd för att
låta vissa personer bjuda på
ena djur. Ty det kunde hända
att då någon otrevlig person
bjudit ett pris för ett djur, utan
att köpa det, man i så fall mis-
ste Turen med djuret. Men en
sådan otrevsammaniska och ville
köpa ett djur som ej var till
sala, så sade man till denne
"bju inte på na, för du på na
inte ändå".